

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

กรมประชาสัมพันธ์
วันที่ 14044
วันที่ 14 ก.ค. 62
เวลา 16.03

ส่วนราชการ สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๔๒๓๔

ที่ นร ๐๑๑๑/ว ๒๔๕๕ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง แนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ

เรียน หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม รัฐวิสาหกิจในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี และหน่วยงานของรัฐ ในกำกับสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักนายกรัฐมนตรีขอส่งสำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว(ล) ๕๔๔๗ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เรื่อง แนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑลและในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ดังมีรายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

นางประภาศรี บุญวิเศษ

(นางประภาศรี บุญวิเศษ)

รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ นร๐๒๐๓.๐๓/ว ๒๔๗๓

เรียน ผอ.สำนัก,มต.กกง และหัวหน้าหน่วยงาน
เพื่อโปรดทราบ

(ลายเซ็น)

(นายศรัวิวัฒน์ ยืนพร้อม)

เลขานุการกรม

๑๔ ก.พ. ๒๕๖๒

กองกลาง
เลขรับ
วันที่ ๕ ก.พ. ๖๒
เวลา ๑๕.๕๗

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
เลขที่รับ ๒๕๓๖
วันที่ ๕ ก.พ. ๖๒
เวลา ๑๕.๕๗

ความมั่นคง

ที่ นร ๐๕๐๕/ว(ล) ๕๕๔๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

พ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง แนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ ทส ๐๓๐๖/๓๒๘ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เสนอเรื่อง แนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ลงมติว่า

๑. รับทราบแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ ทั้งนี้ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุงแนวทางและมาตรการฯ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยในส่วนของมาตรการระยะเร่งด่วน ขึ้นปฏิบัติการ ระดับที่ ๒ [ระดับที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) มีค่ามากกว่า ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร] ให้พิจารณากำหนดแนวทางและมาตรการเพิ่มเติมเพื่อขอความร่วมมือให้ประชาชนใช้รถยนต์ดีเซลเป็นเชื้อเพลิงที่จำเป็นเท่านั้น เนื่องจากไอเสียของเครื่องยนต์ดีเซลเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งของการเกิดฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) รวมทั้งให้ปรับเพิ่มแนวทางและมาตรการฯ ให้ครอบคลุมถึงการดำเนินการด้านสาธารณสุขในการป้องกันและดูแลสุขภาพของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ด้วย

๒. ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนให้ถูกต้องและชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินการตามแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ดังกล่าว รวมทั้งมาตรการเร่งด่วนต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว เช่น กรณีการปิดสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและกรุงเทพมหานคร มิใช่เป็นการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) หรือลดสาเหตุของการเกิดฝุ่นละอองขนาดเล็กโดยตรง แต่มีเจตนารมณ์สำคัญที่จะปกป้องคุ้มครองเด็กที่ถือเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีความเปราะบางและอาจเกิดผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาว และกรณีการฉีดพ่นละอองน้ำในอากาศจากอาคารสูงและโดยเครื่องบินในพื้นที่ต่าง ๆ อาจไม่สามารถลดปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ได้โดยตรง แต่เป็นการดำเนินการควบคู่ไปพร้อมกับมาตรการอื่น อีกหลายมาตรการที่หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการอยู่ ซึ่งจะช่วยให้ลดปริมาณฝุ่นละอองในภาพรวมลงได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายปรัชญาพล ศรีแสงแก้ว)

ที่ปรึกษาประจำสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำเนาถูกต้อง
๑๕ ก.พ. ๖๒

กองพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๖๔๓ (สมจิตร์) ๑๕๓๒ (ปภัสรา)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖ www.soc.go.th
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ spt55@soc.go.th

(นายอรุณพงศ์ พุ่มโต)
ผู้จัดการงานทั่วไปปฏิบัติ
๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

กกอ
กตพ
๕ ก.พ. ๖๒
กรม
๕ ก.พ. ๖๒
๑๓๐๕๖๖๖๖๖๖๖
๕ ก.พ. ๖๒

ที่ ทส ๐๓๐๖/๓๒ ส

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๙๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน

แขวงพญาไท เขตพญาไท

กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง แนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษของขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. แนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษของขนาดเล็ก PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่องแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษของขนาดเล็ก PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องนี้ เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับการบริหารราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วย แล้วรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ จากสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ เกินค่ามาตรฐานตั้งแต่เดือนธันวาคมที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุหลักจากการจราจรโรงงานอุตสาหกรรม การเผาในที่โล่ง เป็นต้น ประกอบกับสภาพอุตุนิยมวิทยาที่ความกดอากาศสูงจากประเทศจีนแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทย ส่งผลในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ มีสภาพอากาศจมนัว อากาศปิด ลมสงบ ทำให้ฝุ่นละอองไม่กระจายตัว และสะสมในอากาศ

๑.๒ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษของขนาดเล็ก PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ โดยในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีมติเห็นชอบร่างมาตรการฯ และมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติต่อไป

๑.๓ วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ พลเอก สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ๕ จังหวัดปริมณฑล กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กองบังคับการตำรวจจราจร สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร กรมการขนส่งทางบก องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการแพทย์ กรมฝนหลวงและการบินเกษตร กรมควบคุมโรค กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กรมอนามัย กรมประชาสัมพันธ์ กรมอุตุนิยมวิทยา และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเตรียมการป้องกันและลดปัญหามลพิษของขนาดเล็ก PM_{2.5} และได้มีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ๓ ชั้น ประกอบด้วย

ชั้นที่ ๑...

ขั้นที่ ๑ ขั้นเตรียมการ ซึ่งเป็นขั้นตอนในการสร้างความเข้าใจให้แก่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรุงเทพมหานคร และ ๕ จังหวัดปริมณฑล เพื่อให้ทราบแนวทางการดำเนินการ เมื่อพบปริมาณฝุ่นละอองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ขั้นที่ ๒ ขั้นปฏิบัติการ ซึ่งเป็นขั้นปฏิบัติการในช่วงเกิดสถานการณ์ฝุ่นละอองเกินมาตรฐาน

ขั้นที่ ๓ ขั้นฟื้นฟูหลังจากสถานการณ์ฝุ่นละอองได้กลับเข้าสู่สภาวะปกติ กำหนดให้มีการประชุมเพื่อถอดบทเรียนหรือ After Action Review/AAR เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในปีต่อไป

๑.๔ นายกรัฐมนตรีมีข้อสั่งการในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานหลักร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหน่วยงานในฝ่ายตำรวจ ทหาร เร่งรัดกำหนดมาตรการเพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๑.๕ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยกร่างแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน ในขั้นปฏิบัติการสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีอำนาจหน้าที่สามารถปฏิบัติได้ทันที รวมทั้งกำหนดการยกระดับความเข้มข้นของมาตรการตามความรุนแรงของสถานการณ์ฝุ่นละอองเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

- ระดับที่ ๑ เป็นระดับที่ PM_{2.5} มีค่าไม่เกิน ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร
- ระดับที่ ๒ เป็นระดับที่ PM_{2.5} มีค่าระหว่าง ๕๑ - ๗๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร
- ระดับที่ ๓ เป็นระดับที่ PM_{2.5} มีค่าระหว่าง ๗๖ - ๑๐๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร
- ระดับที่ ๔ เป็นระดับที่ PM_{2.5} มีค่ามากกว่า ๑๐๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

๑.๖ คณะกรรมการควบคุมมลพิษ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๒ มีมติเห็นชอบกับแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ตามที่กรมควบคุมมลพิษเสนอ ซึ่งแบ่งขั้นตอนการปฏิบัติการเป็น ๓ ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นปฏิบัติการ และขั้นหลังจากเกิดสถานการณ์โดยขั้นปฏิบัติการ แบ่งออกเป็น ๔ ระดับ สถานการณ์ระดับที่ ๑ หน่วยงานดำเนินการกิจตามสภาวะปกติ สถานการณ์ระดับที่ ๒ ทุกหน่วยงานดำเนินการให้เข้มงวดขึ้น สถานการณ์ระดับที่ ๓ ให้ผู้ว่าราชการในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ โดยใช้อำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องควบคุมพื้นที่ ควบคุมแหล่งกำเนิดและกิจกรรมที่ทำให้เกิดมลพิษ หากสถานการณ์เข้าสู่ระดับที่ ๔ เสนอให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการ และให้จัดทำมาตรการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีต่อไป และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติงาน (Action Plan) ที่จะดำเนินการในแต่ละระดับส่งให้กรุงเทพมหานคร เพื่อให้กรุงเทพมหานครจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการต่อไป ทั้งนี้ ให้กรมควบคุมมลพิษสรุปผลการประชุมนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีต่อไป

๑.๗ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ โดยแบ่งเป็น ๓ ระยะ ได้แก่ ระยะเร่งด่วน ระยะปานกลาง (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔) และระยะยาว (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗) เพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการ "สร้างอากาศดี เพื่อคนไทย และผู้มาเยือน"

๑.๘ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เห็นชอบกับแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ

ตาม...

ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษนำความเห็นของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ไปปรับปรุงมาตรการระยะกลาง และระยะยาว เสนอคณะกรรมการควบคุมมลพิษ พิจารณาในรายละเอียด พร้อมทั้งประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก่อนนำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาต่อไปและมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบเป็นวาระเร่งด่วน ในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษฝุ่นละอองขนาดเล็ก(PM_{2.5}) ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการกำหนดแนวทางและมาตรการที่ชัดเจนทั้งระยะเร่งด่วนระยะกลางและระยะยาวเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อลดมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิด และเพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน จึงมีความจำเป็นต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษฝุ่นละอองขนาดเล็ก(PM_{2.5})ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ดังนั้นจึงเข้าข่ายที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒)

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เนื่องจากในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ประสบปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) เกินมาตรฐานเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะในช่วงเดือนธันวาคมถึงเมษายน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องเสนอแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ ภายในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

แนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๔.๑ กรอบแนวคิด แนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ เป็นการแก้ไขปัญหาซึ่งจะต้องพิจารณาผลกระทบในทุกมิติ โดยเฉพาะผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน และไม่ให้เกิดความไม่สะดวกจากการใช้ชีวิตปกติมากเกินไป

๔.๒ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๑ หน่วยงาน ประกอบด้วย ๑) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๓) กระทรวงการคลัง ๔) กระทรวงคมนาคม ๕) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ๖) กระทรวงพลังงาน ๗) กระทรวงมหาดไทย ๘) กระทรวงสาธารณสุข ๙) กระทรวงอุตสาหกรรม ๑๐) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และ ๑๑) สำนักนายกรัฐมนตรี

๔.๓ เป้าหมาย "สร้างอากาศดี เพื่อคนไทย และผู้มาเยือน"

๔.๔ มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน เป็นการเตรียมการป้องกันและลดปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) แบ่งเป็น ๓ ระยะได้แก่ ระยะเร่งด่วน ระยะปานกลาง และระยะยาว ได้แก่

๑) มาตรการระยะเร่งด่วน ซึ่งเป็นช่วงที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นและพบค่าเกินมาตรฐาน โดยได้มีแนวทางการปฏิบัติ ๓ ชั้น ประกอบด้วย

(๑) ชั้นเตรียมการ (ช่วงก่อนเกิดสถานการณ์ : กันยายน - พฤศจิกายน) เป็นขั้นตอนการสร้างความเข้าใจ ให้แก่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรุงเทพมหานคร และ ๕ จังหวัดปริมณฑล โดยให้จังหวัดมีการตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษในพื้นที่ จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ในการตรวจวัดคุณภาพอากาศ เพื่อติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์ และเตรียมพร้อมเพื่อสั่งการ หากปริมาณฝุ่นละอองในพื้นที่มีปริมาณสูงขึ้น

(๒) ชั้นปฏิบัติการ (ช่วงเกิดสถานการณ์ : ธันวาคม - เมษายน) เป็นการปฏิบัติการช่วงเกิดสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) เกินมาตรฐานซึ่งได้ปรับปรุงแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนในชั้นปฏิบัติการสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีอำนาจหน้าที่สามารถปฏิบัติได้ทันทีตามการเคลื่อนไหวของสถานการณ์ฝุ่นละออง ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยได้กำหนดระดับการยกระดับความเข้มข้นของมาตรการตามความรุนแรงของสถานการณ์ฝุ่นละออง เป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับที่ ๑ เป็นระดับที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) มีค่าไม่เกิน ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ให้ส่วนราชการทุกหน่วยต้องดำเนินการตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ และกฎหมายที่มีอยู่ให้ครบถ้วนตามสภาวการณ์ปกติ เพื่อควบคุมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานครและจังหวัดปริมณฑลให้อยู่ในระดับปกติ

ระดับที่ ๒ เป็นระดับที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) มีค่ามากกว่า ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ให้ทุกส่วนราชการดำเนินการเพิ่มและยกระดับมาตรการต่างๆให้เข้มงวดขึ้นโดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยส่วนราชการอื่นๆ เป็นหน่วยสนับสนุนการดำเนินการโดยมาตรการในระดับนี้ ได้แก่

- เพิ่มจุดตรวจจับควันดำเป็น ๒๐ จุดเข้มงวดตรวจสอบตรวจจับรถโดยสารขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพก่อนออกให้บริการและบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดไม่ให้มีรถควันดำวิ่งโดยเด็ดขาด ห้ามจอดในที่ห้าม ลากและปรับรถที่จอดผิดกฎหมาย
- ปรับเปลี่ยนไปใช้น้ำมัน B20 ในรถโดยสารดีเซล
- เริ่มจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง B20 ผ่านสถานีบริการน้ำมันในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ

เร่งรัดนำน้ำมันดีเซลเทียบเท่ามาตรฐาน EURO 5 (กำมะถันไม่เกิน ๑๐ ppm) มาจำหน่ายในพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ในช่วงเวลาวิกฤต

- ขยายพื้นที่ผิวการจราจร ลดเว้นกิจกรรมที่ส่งผลทำให้เกิดฝุ่นละออง
- ห้ามเผาในที่โล่งเด็ดขาด
- ตรวจสอบโรงงานอุตสาหกรรมอย่างเข้มงวด
- สนับสนุนและแจกจ่ายอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลแก่หน่วยงานในพื้นที่
- การเฝ้าระวังและปฏิบัติการทำฝนเทียม
- ให้องค์กรภาครัฐพิจารณาการทำงานที่บ้านและขอความร่วมมือจากบริษัทเอกชนให้ทำงานที่บ้านเช่นกัน

ระดับที่ ๓ เป็นระดับที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ยังไม่ลดลง และมีแนวโน้มสูงขึ้นหลังจากที่ได้มีการดำเนินการในระดับที่ ๒ แล้วให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีปัญหาฝุ่นละออง ใช้กฎหมายที่มีอยู่เข้าไปควบคุมพื้นที่หรือควบคุมแหล่งกำเนิดที่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญหรือมีผลกระทบต่อประชาชนเพื่อระงับยับยั้งสถานการณ์ค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ที่มีแนวโน้มสูงขึ้น

- เข้มงวดตรวจโรงงานอุตสาหกรรมป้องกันและควบคุมการระบายฝุ่นละอองเกินมาตรฐาน
- ขอความร่วมมือโรงงานอุตสาหกรรมดูแลตรวจสอบอุปกรณ์และเครื่องจักรให้มีประสิทธิภาพตรวจสอบสภาพรถบรรทุกทั้งขาออกและขาเข้าโรงงานหยุดหรือลดกำลังการผลิต
- ห้ามรถยนต์ที่มีมลพิษสูงสัญจรในพื้นที่กรุงเทพมหานครชั้นกลางและชั้นนอก

ระดับที่ ๓ เป็นระดับที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ยังมีแนวโน้มสูงขึ้น

ระดับที่ ๔ เป็นระดับที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ยังไม่ลดลง และมีแนวโน้มสูงขึ้นต่อเนื่องกำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเป็นกรณีเร่งด่วนพิเศษ และพิจารณากลับกรองแนวทางในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กโดยจะต้องนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเป็นการเร่งด่วน เพื่อพิจารณาในการสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นแนวทางหรือมาตรการในการลดมลพิษ

๓) ชั้นพื้นที่หลังจากสถานการณ์กลับสู่ปกติ กำหนดให้มีการประชุมเพื่อถอดบทเรียนหรือ After Action Review/AAR เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในปีต่อไป

๒) มาตรการระยะกลาง (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔) เป็นการลดการระบายมลพิษและลดจำนวนแหล่งกำเนิด โดย

- ประกาศใช้มาตรฐานน้ำมันเชื้อเพลิงให้มีกำมะถันไม่เกิน ๑๐ppm
- พัฒนาโครงข่ายการให้บริการขนส่งสาธารณะให้เชื่อมโยงทุกระบบ
- เร่งรัดแผนการเปลี่ยนรถโดยสารขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพให้เป็น

รถยนต์ที่มีมลพิษต่ำ

- พิจารณาปรับวิธีการและปรับลดอายุรถที่เข้ารับการตรวจสภาพรถยนต์ประจำปี พิจารณาการเพิ่มภาษีรถยนต์เก่า การลดภาษีรถยนต์ไฟฟ้า การซื้อ-ทดแทนรถราชการด้วยรถยนต์ไฟฟ้า และการจัดโซนนิ่งจำกัดจำนวนรถเข้าเมืองการพัฒนาาระบบเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพ เพิ่มพื้นที่สีเขียว พัฒนาศักยภาพท้องถิ่นในการดำเนินการติดตามการตรวจสอบคุณภาพอากาศในพื้นที่ และการควบคุมเป็นระบบ Single Command

๓) มาตรการระยะยาว (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗) เป็นการลดการระบายมลพิษและลดจำนวนแหล่งกำเนิด โดย

- ปรับปรุงมาตรฐานการระบายมลพิษทางอากาศจากรถยนต์ใหม่ให้เป็นไปตามมาตรฐาน EURO 6

- กำหนดให้มีการติดตั้ง Diesel Particulate Filter (DPF) ในรถดีเซลเพิ่มเติม
- ห้ามนำเข้าเครื่องยนต์ใช้แล้วมาเปลี่ยนแทนเครื่องยนต์เก่าในรถยนต์
- พัฒนาโครงข่ายการให้บริการขนส่งสาธารณะให้เชื่อมโยงทุกระบบและ

ครอบคลุมพื้นที่

- กำหนดมาตรฐานระบายอากาศเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมให้เทียบเท่า EU และ USA

- กำหนดให้เจ้าของ/ผู้ประกอบการที่มีการเผาในที่โล่งในพื้นที่ของโครงการหรือพื้นที่ครอบครองเป็นความผิดอาญา

- ส่งเสริมการใช้รถยนต์ไฟฟ้า
- ศึกษาความเหมาะสมในการสร้าง/ติดตั้งหอคอยฟอกอากาศขนาดใหญ่บูรณาการงานวิจัยด้านมลพิษทางอากาศเพื่อขับเคลื่อนระดับนโยบาย

- ปรับปรุง พ.ร.บ. สิ่งแวดล้อม (Clean Air Act)
- ปรับค่ามาตรฐาน PM_{2.5} เฉลี่ยรายปีให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของ WHO

Interim target-3

๔.๕ กลไกการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง ให้จังหวัดจัดตั้งศูนย์ประสานงานและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ในระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ ในการเข้าควบคุมสถานการณ์ โดยสั่งการตามกฎหมายที่มีอยู่ เพื่อจัดการปัญหาปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) เกินเกณฑ์มาตรฐาน ที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่ภาวะปกติ และให้จังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการในระดับพื้นที่ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน

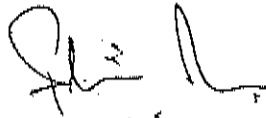
๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่องแนวทางและมาตรการแก้ไข ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก(PM_{2.5}) ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อโปรดทราบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมมลพิษ

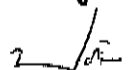
กองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง

โทร. ๐ ๒๒๔๘ ๒๖๑๑

โทรสาร ๐ ๒๒๔๘ ๕๓๘๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ phunsak.t@pcd.go.th

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวปัทมา เห่งโสภา)

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

๐๗ / ๐๒ / ๖๒

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ) โทร ๔๐๒๗

ที่ นร.๐๔๐๓(กร.๑)/ ๑๓๖๖ /๒๕๖๒ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ร่าง แนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศขนาดเล็ก PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล
และในพื้นที่จังหวัดต่างๆ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เสนอเรื่อง ร่าง แนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศขนาดเล็ก PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่างๆ เพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย จึงเห็นสมควรให้นำเรื่องดังกล่าว เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

พลเอก

(ประวิตร วงษ์สุวรรณ)

รองนายกรัฐมนตรี

แนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษของขนาดเล็ก (PM_{2.5})

ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ

๑. หลักการเหตุผล

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศโดยสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศอัตโนมัติ ซึ่งในกรุงเทพมหานครมีการตรวจวัดปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} ๒ สถานี ได้แก่ ๑) ริมถนนลาดพร้าว เขตลาดพร้าว ๒) ริมถนนอินทรพิทักษ์ เขตธนบุรี ๓) ริมถนนพระราม ๔ เขตปทุมวัน ๔) เขตวังทองหลาง ๕) เขตพญาไท และ ๖) เขตบางนา สำหรับปริมณฑล มีสถานีที่ตรวจวัดฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} ๓ สถานี อยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ ๒ สถานี ได้แก่ ๑) ต.ทรงคนอง อ.พระประแดง และ ๒) ต.บางเสาธง อ.บางเสาธง และอยู่ในจังหวัดสมุทรสาคร ๑ สถานี ได้แก่ ต.มหาชัย อ.เมือง

จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศ พบว่าสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบเกินเกณฑ์มาตรฐาน (๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) ในช่วงต้นปี (เดือนมกราคมถึงเมษายน) และปลายปี (เดือนธันวาคม) ของทุกปี

ดังนั้น จำเป็นต้องกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษของ PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ เป็นพิเศษเพิ่มเติมจากแผนงานปกติในช่วงระยะเวลา ตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงเมษายน ซึ่งเป็นช่วงที่สถานการณ์ฝุ่นละอองเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงมีระดับความเข้มข้นเกินค่ามาตรฐานตามประกาศ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

สาเหตุหลักของปัญหาฝุ่นละออง

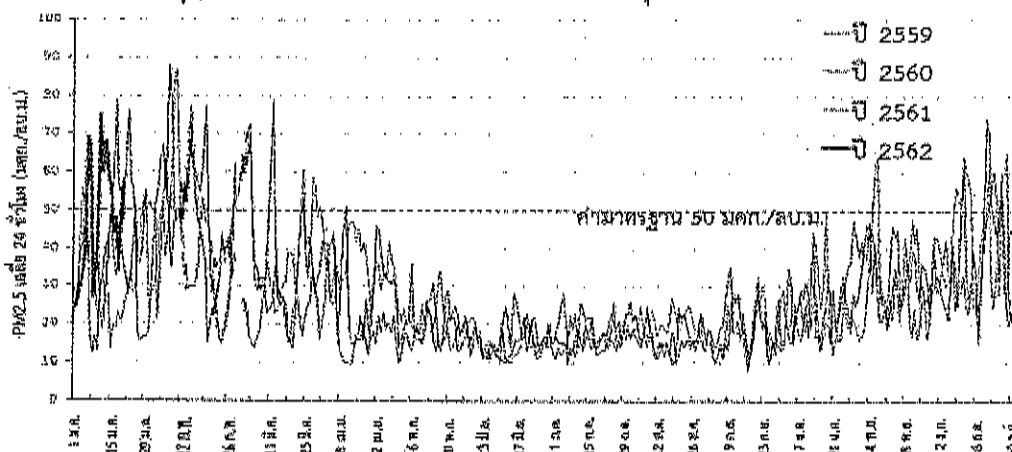
๑) แหล่งกำเนิด : ฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} เกิดจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงฟอสซิลและชีวมวล โดยแหล่งกำเนิดหลักมาจากยานพาหนะ (จากสถิติจำนวนรถจดทะเบียนสะสมในกรุงเทพมหานคร ณ สิ้นปี ๒๕๖๐ มีจำนวนมากกว่า ๙.๗ ล้านคันและในพื้นที่ปริมณฑลมีจำนวน ๑.๒ ล้านคัน) รวมเป็น ๑๐.๙ ล้านคัน และการเผาในที่โล่งโดยเฉพาะการเผาวัสดุการเกษตรที่มักเกิดขึ้นในช่วงต้นปีของทุกปี นอกจากนี้ยังมาจากโรงงานอุตสาหกรรม การก่อสร้างอาคารและระบบขนส่งมวลชนรถไฟฟ้า

๒) สภาพอุตุนิยมวิทยา : ในช่วงต้นปีสภาพอุตุนิยมวิทยาไม่เอื้อต่อการกระจายตัวของฝุ่นละออง เป็นช่วงที่สภาพอากาศนิ่ง ลมสงบ ความชื้นสูง อันเนื่องมาจากความกดอากาศสูงจากประเทศจีนแผ่ลงมาปกคลุม ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ในช่วงดังกล่าว ส่งผลให้ฝุ่นละอองสะสมในบรรยากาศ และมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น

๒. สถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5}

จากการติดตามตรวจสอบสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๙ – ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่าปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กจะเริ่มมีแนวโน้มสูงขึ้นตั้งแต่เดือนธันวาคมและเกินมาตรฐานเป็นระยะจนถึงเดือนมีนาคมของทุกปี

ปริมาณฝุ่นละออง PM_{2.5} เฉลี่ย 24 ชั่วโมง ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปี 2559 - 2562

๓. ขั้นตอนการยกแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษของขนาดเล็ก (PM_{2.5})

ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษของขนาดเล็ก PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ยกเว้นขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดในการเฝ้าระวัง คาดการณ์และแจ้งเตือนสถานการณ์เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างเป็นลำดับเพื่อตอบโต้สถานการณ์ได้อย่างทันท่วงที เน้นการลดการระบายฝุ่นละอองจากแหล่งกำเนิด โดยบูรณาการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้มีการจัดการประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมข้อมูลวิชาการ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และนำมาประมวลผลยกเว้นมาตรการฯ ดังนี้

๓.๑ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ จัดการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมควบคุมโรค กรมอนามัย กรมอุตุนิยมวิทยา กองบังคับการตำรวจจราจร กรมการขนส่งทางบก องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหในช่วงเกิดสถานการณ์

๓.๒ วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๑ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชุมเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษของขนาดเล็ก PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร โดยได้มีการสรุปผลการดำเนินงานตามมาตรการที่ผ่านมาและมาตรการที่ควรเพิ่มเติมเพื่อลดปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} เพื่อจัดทำเป็นมาตรการฯ ในระยะต่อไป

๓.๓ วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๑ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ จัดการประชุมเสวนา "หาทางออกร่วมกันในการลดปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร" เพื่อรวบรวมข้อมูลวิชาการ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และนำมาประมวลผลและจัดทำเป็นร่างมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษของขนาดเล็ก PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาย่างบูรณาการ

๓.๔ วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชุมหารือ "มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษของ PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร และแนวทางปฏิบัติในการรับมือสถานการณ์" เพื่อพิจารณาร่างมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษของขนาดเล็ก PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร แนวทางการดำเนินงานตามมาตรการ แนวทางปฏิบัติด้านการสื่อสารเพื่อการแจ้งเตือนและรับมือสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร กลไกการจัดการปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร (กรณีเข้าสู่สถานการณ์แจ้งเตือนภัยและสถานการณ์รุนแรง)

๓.๕ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ ร่วมกับกองบังคับการตำรวจจราจร และกรุงเทพมหานคร หารือแนวทางการดำเนินการลดมลพิษจากยานพาหนะ โดยการลดจำนวนยานพาหนะในเขตเมือง โดยการขยายเขตพื้นที่การจำกัดเวลารถบรรทุกเข้าในเขตกรุงเทพมหานครออกไปจนถึงวงแหวนรอบนอก การจัดการจราจรให้คล่องตัว และการตรวจสอบตรวจจับรถควันดำอย่างเข้มงวด เพื่อควบคุมไม่ให้รถควันดำเข้าในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครในช่วงเกิดสถานการณ์

๓.๖ คณะกรรมการควบคุมมลพิษ ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑ และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบกับ ร่างมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษของขนาดเล็ก PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติต่อไป และคณะรัฐมนตรี ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑ รับทราบมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม

แห่งชาติ ครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรื่องร่างมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ด้วยแล้ว

๓.๗ วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดให้มีการประชุมหารือกับทุกหน่วยงานและกรุงเทพมหานครรวมถึง ๕ จังหวัดปริมณฑล เพื่อเตรียมการป้องกันและลดปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} โดยได้มีแนวทางการปฏิบัติ ๓ ชั้น ประกอบด้วย

๑) ชั้นที่ ๑ ชั้นเตรียมการ เป็นขั้นตอนการสร้างความสำเร็จ ให้แก่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรุงเทพมหานคร และ ๕ จังหวัดปริมณฑล ในการดำเนินงานหากปริมาณฝุ่นละอองในพื้นที่ที่มีปริมาณสูงขึ้น (ช่วงก่อนเกิดสถานการณ์ : กันยายน - พฤศจิกายน)

๒) ชั้นที่ ๒ ชั้นปฏิบัติการ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีอำนาจจะต้องดำเนินการและยกระดับมาตรการตามความรุนแรงของสถานการณ์ฝุ่นละออง PM_{2.5} (ช่วงเกิดสถานการณ์ : ธันวาคม - เมษายน)

๓) ชั้นที่ ๓ ชั้นฟื้นฟู หลังจากสิ้นสุดสถานการณ์ ซึ่งเป็นขั้นตอนของการฟื้นฟูหลังจากสิ้นสุดเหตุการณ์และฝุ่นละอองได้มีการแก้ไขจนสลายตัวไป โดยจะเป็นการประชุมเพื่อถอดบทเรียนหรือ After Action Review /AAR เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในปีต่อไป (ช่วงหลังสถานการณ์ : พฤษภาคม)

๓.๘ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยกร่างแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนในชั้นปฏิบัติการสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีอำนาจหน้าที่สามารถปฏิบัติได้ทันที รวมทั้งกำหนดการยกระดับความเข้มข้นของมาตรการตามความรุนแรงของสถานการณ์ฝุ่นละออง เป็น ๔ ระดับ ดังนี้

- ระดับที่ ๑ เป็นระดับที่ PM_{2.5} มีค่าไม่เกิน ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร
- ระดับที่ ๒ เป็นระดับที่ PM_{2.5} มีค่าระหว่าง ๕๑ - ๗๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร
- ระดับที่ ๓ เป็นระดับที่ PM_{2.5} มีค่าระหว่าง ๗๖ - ๑๐๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร
- ระดับที่ ๔ เป็นระดับที่ PM_{2.5} มีค่ามากกว่า ๑๐๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร

๓.๙ คณะกรรมการควบคุมมลพิษ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๒ มีมติเห็นชอบกับแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ตามที่กรมควบคุมมลพิษเสนอ ซึ่งแบ่งขั้นตอนการปฏิบัติการเป็น ๓ ขั้นตอน คือ ชั้นเตรียมการ ชั้นปฏิบัติการ และชั้นหลังจากเกิดสถานการณ์ โดยชั้นปฏิบัติการ แบ่งออกเป็น ๔ ระดับ สถานการณ์ระดับที่ ๑ หน่วยงานดำเนินการกิจตามสภาวะปกติ สถานการณ์ระดับที่ ๒ ทุกหน่วยงานดำเนินการมาตรการให้เข้มงวดขึ้น สถานการณ์ระดับที่ ๓ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและจังหวัดปริมณฑลเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ โดยใช้อำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องควบคุมพื้นที่ควบคุมแหล่งกำเนิดและกิจกรรมที่ทำให้เกิดมลพิษ หากสถานการณ์เข้าสู่ระดับที่ ๔ เสนอให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการ และให้จัดทำมาตรการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีต่อไป และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติงาน (Action Plan) ที่จะดำเนินการในแต่ละระดับส่งให้กรุงเทพมหานคร เพื่อให้กรุงเทพมหานครจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการต่อไป ทั้งนี้ ให้กรมควบคุมมลพิษสรุปผลการประชุมนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีต่อไป

๓.๑๐ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำร่าง แนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ โดยแบ่งเป็นระยะเร่งด่วน ระยะปานกลาง และระยะยาว เพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการ "สร้างอากาศดี เพื่อคนไทย และผู้มาเยือน"

๔. สรุปสาระสำคัญของมาตรการและแนวทางการดำเนินงาน

ร่าง แนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ เป็นการแก้ไขปัญหาคงจะต้องพิจารณาผลกระทบในทุกมิติ โดยเฉพาะผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน และไม่ให้เกิดความไม่สะดวกจากการใช้ชีวิตปกติมากเกินไป ได้แก่

๔.๑ เป้าหมาย "สร้างอากาศดี เพื่อคนไทย และผู้มาเยือน"

๔.๒ มาตรการและแนวทางการดำเนินงาน เป็นการเตรียมการป้องกันและลดปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM_{2.5} แบ่งเป็น ๓ ระยะ ได้แก่ ระยะเร่งด่วน ระยะปานกลาง และระยะยาว ได้แก่

๔.๒.๑ มาตรการระยะเร่งด่วน ซึ่งเป็นช่วงที่ปริมาณฝุ่นละออง PM_{2.5} มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นและพบค่าเกินมาตรฐาน โดยได้มีแนวทางการปฏิบัติ ๓ ชั้น ประกอบด้วย

๑) ชั้นเตรียมการ (ช่วงก่อนเกิดสถานการณ์ : กันยายน - พฤศจิกายน) เป็นขั้นตอนการสร้างเสริมความเข้าใจ ให้แก่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกรุงเทพมหานคร และ ๕ จังหวัดปริมณฑล โดยให้จังหวัดมีการตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษในพื้นที่ จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ในการตรวจวัดคุณภาพอากาศเพื่อติดตาม เฝ้าระวังสถานการณ์ และเตรียมพร้อมเพื่อสั่งการ หากปริมาณฝุ่นละอองในพื้นที่ที่มีปริมาณสูงขึ้น

๒) ชั้นปฏิบัติการ (ช่วงเกิดสถานการณ์ : ธันวาคม - เมษายน) เป็นการปฏิบัติการช่วงเกิดสถานการณ์ PM_{2.5} เกินมาตรฐาน ซึ่งได้ทำการปรับปรุงแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหามลพิษฝุ่นละออง PM_{2.5} ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนในชั้นปฏิบัติการสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีอำนาจหน้าที่สามารถปฏิบัติได้ทันทีตามการเคลื่อนไหวของสถานการณ์ฝุ่นละอองที่มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยได้กำหนดระดับการยกระดับความเข้มข้นของมาตรการตามความรุนแรงของสถานการณ์ฝุ่นละออง เป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับที่ ๑ เป็นระดับที่ปริมาณฝุ่นละออง PM_{2.5} มีค่าไม่เกิน ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ให้ส่วนราชการทุกหน่วยต้องดำเนินการตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ และกฎหมายที่มีอยู่ให้ครบถ้วนตามสภาพการณ์ปกติ เพื่อควบคุมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานครและจังหวัดปริมณฑลให้อยู่ในระดับปกติ

ระดับที่ ๒ เป็นระดับที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) มีค่ามากกว่า ๕๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตรให้ทุกส่วนราชการต้องดำเนินการเพิ่มและยกระดับมาตรการต่างๆให้เข้มข้นขึ้น เช่น เพิ่มจุดตรวจจับควันดำจาก ๑๒ จุด เป็น ๒๐ จุด การตรวจสภาพรถยนต์ตรวจสอบตรวจจับรถโดยสารขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ/รถบรรทุก และบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด ไม่ให้มีรถควันดำวิ่งโดยเด็ดขาดปรับเปลี่ยนไปใช้น้ำมัน B20 ในรถโดยสารดีเซล ๒,๐๗๕ คัน เริ่มจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง B20 ผ่านสถานีบริการน้ำมันในกรุงเทพฯ และปริมณฑล การขยายพื้นที่ผิวการจราจร ถนนกิจกรรมที่ส่งผลทำให้เกิดฝุ่นละออง ห้ามจอดในที่ห้าม ลากและปรับรถที่จอดผิดกฎหมาย ห้ามเผาในที่โล่งเด็ดขาด ตรวจสอบโรงงานอุตสาหกรรมอย่างเข้มงวดในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล สนับสนุนและแจกจ่ายอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลแก่หน่วยงานในพื้นที่ การเฝ้าระวังและปฏิบัติการทำฝนเทียม เป็นต้น โดยในระดับนี้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดของ ๕ จังหวัดปริมณฑลเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ในพื้นที่รับผิดชอบสำหรับส่วนราชการอื่นๆ เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคมกระทรวงสาธารณสุข กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และกรมควบคุมมลพิษเป็นหน่วยสนับสนุนในการปฏิบัติการ

ระดับที่ ๓ เป็นระดับที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ยังไม่ลดลง และมีแนวโน้มสูงขึ้น หลังจากที่ได้มีการดำเนินการในระดับที่ ๒ แล้ว ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีปัญหาฝุ่นละออง ใช้กฎหมายที่มีอยู่เข้าไปควบคุมพื้นที่หรือควบคุมแหล่งกำเนิดที่

ก่อให้เกิดเหตุรำคาญหรือมีผลกระทบต่อประชาชน เพื่อระดับยับยั้งสถานการณ์ค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ที่มีแนวโน้มสูงขึ้น

ระดับที่ ๔ เป็นระดับที่ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) ยังไม่ลดลง และมีแนวโน้มสูงขึ้นต่อเนื่อง กำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเป็นกรณีเร่งด่วนพิเศษ และพิจารณาถ้อยแถลงหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กโดยจะต้องนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรี เป็นการเร่งด่วน เพื่อพิจารณาในการสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นแนวทางหรือมาตรการในการลดมลพิษ

๓) ขึ้นพื้นที่ฟูหลังจากสถานการณ์กลับสู่ปกติ (ช่วงหลังเกิดสถานการณ์ : พฤษภาคม) กำหนดให้มีการประชุมเพื่อถอดบทเรียนหรือ After Action Review/AAR เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในปีต่อไป

๔.๒.๒ มาตรการระยะกลาง (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔) เป็นการลดการระบายมลพิษและลดจำนวนแหล่งกำเนิด โดย

- ประกาศใช้มาตรฐานน้ำมันเชื้อเพลิงให้เทียบเท่ามาตรฐาน EURO 5 (กำมะถันไม่เกิน ๑๐ ppm) ให้ได้ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

- กำหนดการซ่อมบำรุง และตรวจสภาพรถยนต์เป็นประจำอย่างเหมาะสม

- เพิ่มทางเลือกในการเดินทางสัญจรให้ประชาชน

- พัฒนาโครงข่ายการให้บริการขนส่งสาธารณะให้เชื่อมโยงทุกระบบ

- พิจารณาปรับวิธีการและปรับลดอายุรถที่เข้ารับการตรวจสภาพรถยนต์ประจำปี พิจารณาการเพิ่มภาษีรถยนต์เก่า การลดภาษีรถยนต์ไฟฟ้า การซื้อ-ทดแทนรถราชการด้วยรถยนต์ไฟฟ้า และการจัดโซนนิ่งจำกัดจำนวนรถเข้าเมืองการพัฒนา ระบบเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพ

- พัฒนาศักยภาพท้องถิ่นในการดำเนินการติดตามการตรวจสอบคุณภาพอากาศในพื้นที่ และการควบคุมเป็นระบบ Single Command

- ขยายเครือข่ายการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศ

- เร่งรัดแผนการเปลี่ยนรถโดยสารขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพให้เป็นรถยนต์ที่มีมลพิษต่ำ

มีมลพิษต่ำ

- การศึกษาวิจัยการปรับลดอายุการตรวจสภาพรถยนต์ใช้งาน การเพิ่มภาษีรถยนต์เก่า

และการจัดโซนนิ่งจำกัดจำนวนรถเข้าเมืองในช่วงเวลาเร่งด่วนเช้าและเย็น

- พัฒนาระบบเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพ

- ควบคุมฝุ่นจากการก่อสร้างและจากถนน

- ห้ามเผาขยะโดยเด็ดขาด

- จัดการเศษวัสดุจากการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ

- ป้องกันการเกิดไฟป่า

- เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะ

- ควบคุมมีเทนจากกระบวนการกลั่นน้ำมันและแยกแก๊ส

- เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ตัวทำละลายและควบคุมกระบวนการกลั่นน้ำมัน

๔.๒.๓ มาตรการระยะยาว (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐)เป็นการลดการระบายมลพิษและลดจำนวนแหล่งกำเนิด โดย

- เร่งรัดการบังคับใช้มาตรฐานการระบายมลพิษทางอากาศจากรถยนต์ขนาดเล็ก และรถยนต์ขนาดใหญ่ให้เป็นไปตามมาตรฐาน EURO 6 ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ อย่างไรก็ตามหากจะบังคับใช้

มาตรฐาน EURO 5 ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ให้กระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณาตามความเหมาะสมโดยคำนึงถึงการลดฝุ่นละอองขนาดเล็กเป็นสำคัญ

- พัฒนาโครงข่ายการให้บริการขนส่งสาธารณะให้เชื่อมโยงทุกระบบ
- กำหนดมาตรฐานระบายอากาศเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมให้เทียบเท่า EU และ USA
- กำหนดให้เจ้าของ/ผู้ประกอบการที่มีการเผาในที่โล่งในพื้นที่ของโครงการหรือ

พื้นที่ครอบครองเป็นความผิดอาญา

- ส่งเสริมการใช้รถยนต์ไฟฟ้า สนับสนุนภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนให้ใช้รถยนต์ไฟฟ้า และใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะ

- ปรับปรุงมาตรฐานการระบายมลพิษทางอากาศจากรถยนต์ใหม่ให้เป็นไปตาม

มาตรฐาน EURO 6

- ปรับค่ามาตรฐาน $PM_{2.5}$ เฉลี่ยรายปีให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของ WHO IT-3
- ห้ามนำเข้าเครื่องยนต์ใช้แล้วมาเปลี่ยนแทนเครื่องยนต์เก่าในรถยนต์
- ศึกษาความเหมาะสมในการติดตั้ง Diesel Particulate Filter (DPF) เพิ่มเติม
- สร้าง/ติดตั้งหอคอยฟอกอากาศขนาดใหญ่
- ปรับปรุง พรบ. สิ่งแวดล้อม (Clean Air Act)
- เพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมการระบายมลพิษจากการเผาไหม้
- สนับสนุนการใช้พลังงานสะอาดในครัวเรือน (ทำอาหาร ทำความร้อน)
- เพิ่มการใช้พลังงานหมุนเวียนในการผลิตไฟฟ้า
- ปรับปรุงการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพในภาคอุตสาหกรรม
- ปรับปรุงการจัดการมูลสัตว์ในภาคปศุสัตว์
- จัดการเศษวัสดุจากการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ
- เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะ
- ป้องกันการเกิดไฟฟ้า
- ส่งเสริมแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการผลิตข้าว
- ป้องกันการรั่วของแก๊สชีวภาพจากระบบบำบัดน้ำเสีย
- ลดการระบายฝุ่นจากการขนถ่ายสินค้าระหว่างประเทศ
- สนับสนุนทางเลือกการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพในครัวเรือน
- ใช้สารทำความเย็นที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ปรับปรุงการจัดการปุ๋ยไนโตรเจน
- ใช้เทคโนโลยีเผาอิฐที่มีประสิทธิภาพ
- นำแก๊สจากเหมืองถ่านหินกลับมาใช้ใหม่

๔.๓ กลไกการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง

ให้จังหวัดจัดตั้งศูนย์ดำเนินการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก $PM_{2.5}$ ในระดับจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการเข้าควบคุมสถานการณ์ อำนวยการ สั่งการประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงาน ส่วนราชการต่างๆ เพื่อจัดการปัญหาปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก $PM_{2.5}$ เกินเกณฑ์มาตรฐานที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่ภาวะปกติ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บัญชาการ

แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล และในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ

ขั้นเตรียมการ (ช่วงก่อนเกิดสถานการณ์ : กันยายน - พฤศจิกายน)
เป็นขั้นตอนการสร้างความเข้าใจ ให้แก่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นปฏิบัติการ (ช่วงเกิดสถานการณ์ : ธันวาคม - เมษายน) เป็นการปฏิบัติการช่วงเกิดสถานการณ์ PM2.5 เกินมาตรฐาน

PM_{2.5} มีค่าไม่เกิน ๕๐ มคก./ลบ.ม.

ระดับที่ ๑

ให้ส่วนราชการทุกหน่วยต้องทำเป็นไปตามภารกิจ ย่านางหน้าที่ และกฎหมายที่มีอยู่ให้ครบถ้วนตามสถานการณ์ปกติ เพื่อควบคุมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานครและจังหวัดปริมณฑลให้อยู่ในระดับปกติ

PM_{2.5} มีค่ามากกว่า ๕๐ มคก./ลบ.ม.

ระดับที่ ๒

- ทุกส่วนราชการต้องดำเนินการเพิ่มและยกระดับมาตรการต่างๆ ให้เข้มงวดขึ้น เช่น
- เพิ่มการตรวจจับรถควันดำ การตรวจสภาพรถยนต์ ตรวจสอบตรวจจับรถโดยสารของ ขสมก./รถบรรทุก
  - ปิดใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด ไม่ให้มีรถควันดำวิ่งโดยเด็ดขาด
  - การขยายนิเวศการจราจร และงดเว้นกิจกรรมที่ส่งผลทำให้เกิดฝุ่นละออง
  - การเฝ้าระวังและปฏิบัติการทำงานเทียบ
  - สนับสนุนและแจกจ่ายอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล ยา เวชภัณฑ์แก่หน่วยงานในพื้นที่

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดของ ๕ จังหวัดปริมณฑล เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ในพื้นที่ โดยส่วนราชการอื่นๆ และกรมควบคุมมลพิษเป็นหน่วยสนับสนุนในการปฏิบัติการ

PM_{2.5} ไม่ลดลง

ระดับที่ ๓

ทุกส่วนราชการได้มีการดำเนินการในระดับที่ ๒ แล้ว แต่สถานการณ์ฝุ่นละอองยังไม่ลดลง และเฝ้าระวังคาดการณ์แล้วว่าจะมีแนวโน้มสูงขึ้น

เป็นอำนาจและหน้าที่ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดปริมณฑลทั้ง ๕ จังหวัด ในการใช้กฎหมายที่มีอยู่เพื่อเข้าไปถึงการตามกฎหมายให้ควบคุมพื้นที่ แหล่งกำเนิด หรือสั่งการให้หยุดกิจกรรมใดๆ ที่ก่อให้เกิดหรือมีผลกระทบต่อประชาชน

PM_{2.5} ไม่ลดลง

ระดับที่ ๔

ทุกส่วนราชการได้มีการดำเนินการในระดับที่ ๓ แล้ว แต่สถานการณ์ฝุ่นละอองยังไม่ลดลง และมีแนวโน้มสูงขึ้น ต่อเนื่อง

กำหนดให้มีกิจกรรมปิดกั้น-กั้น เป็นกรณีเร่งด่วนพิเศษ และพิจารณาการปิดถนน/แนวทางในการแก้ปัญหา โดยจะตั้งเป้าการปรับลดปริมาณมลพิษเป็นการเร่งด่วน เพื่อพิจารณาในการสั่งการ

ขั้นฟื้นฟู หลังจากสถานการณ์กลับสู่ปกติ (ช่วงหลังเกิดสถานการณ์ : พฤษภาคม)

ให้มีการประชุมเพื่อถอดบทเรียน (After Action Review : AAR)

